

درسنامه روانپرستاری (۱)

تألیف

رہبانی عاشوند

عضو هیأت علمی دانشکده آزاد اسلامی واحد بروجرد

۱۳۹۳

سرشناسه	: تر کاشوند، رویه، ۱۳۵۳
عنوان و نام پدیدآور	: درسنامه روانپرستاری (۱)، تالیف رویا تر کاشوند.
مشخصات نشر	: بروجرد: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بروجرد، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۰ ص.
شابک	: 978-964-10-2912-0 : ۸۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: روان پرستاری
موضوع	: بهداشت روانی
شناسه افزوده	: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بروجرد
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ت ۴۴۴/۴۴۰ RC۴۴۰
رده بندی دیویی	: ۶۱۶/۸۰۴۲۳۱
نمارة کتابشناسی ملی	: ۳۵۴۲۲۹۰

دانشگاه آزاد اسلامی بروجرد
درسنامه روانپرستاری (۱)

مؤلف:

رویا تر کاشوند

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بروجرد

مدیر مسؤول: دکتر علی آیدین

ناظر چاپ: حسام یار

چاپ و صحافی: نویسنده

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۳

شمارگان: ۲۰۰۰

بها: ۸۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۲۹۱۲-۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

بروجرد- میدان نواب - خیابان یادگار امام - مجتمع دانشگاهی امام خمینی (ره)

تلفکس ۰۶۶۲-۳۵۱۸۰۱۳

Email: Publisher@iaub.ac.ir

سخن ناشر

به نام خداوند لوح و قلم
حقیقت نگار وجود و عدم
خدایی که داننده رازهاست
نخستین سرآغاز آغازهاست

دانشگاه آزاد اسلامی، به عنوان یکی از ارکان نظام آموزش عالی کشور در چشم انداز بیست ساله خود، توسعه بی‌پایانی را به طور جدی مدنظر قرار داده است. دانشگاه آزاد اسلامی بروجرد به عنوان یکی از با سابقه‌ترین واحدهای دانشگاهی سطح کشور با عنایت به پتانسیل‌های موجود و در راستای این حرکت عظیم علمی و فرهنگی به منظور ایجاد سرعت، دقت و هماهنگی بیشتر در اجرای کلیه امور مربوط به تأمین منابع آموزشی، نیاز و هم‌چنین تشویق و ترغیب محققان، مؤلفان و مترجمان دانشگاهی به نگارش و ترجمه کتب علمی، شورای انتشارات علمی خود را تشکیل داد. بدیهی است که ورود به این عرصه خطیر جرب استمداد از خداوند متعال و چشم یاری داشتن از محققان و پژوهشگران و استادان ارجمند امکان‌پذیر نیست. لذا از همه صاحب‌نظران ارجمند دعوت می‌شود ما را از نقطه‌نظرها و راهتمایی‌های ارزشمند خود بهره‌مند سازند. در پایان بر خود لازم می‌دانم از ریاست دانشگاه آزاد اسلامی و معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی به سبب برقراری شرایط و بستر مناسب انجام فعالیت‌های حوزه پژوهش واحد در بخش جمع‌آوری کتب، چاپ و نشر، تشکر و قدردانی نمایم. ضمناً شایسته است از فعالیت‌ها و تلاش‌های علمی و پژوهشی شما و یارانش تشکر و قدردانی کنم. کتاب درسی‌نامه روانپرستاری (۱) مراتب سپاسگزاری خود را ابراز نمایم.

دکتر احمد سید
رئیس دانشگاه آزاد اسلامی بروجرد

پیشگفتار

سپاس پروردگار یکتا و بلند مرتبه که پس از سال‌ها مطالعه و کسب تجربه توانستم کتاب مورد نظر را در جهت کارگشایی دانشجویان پرستاری برطبق سرفصل واحد درسی بهداشت روان (۱) ارائه نمایم، کتاب حاضر که با نثری روان نگاشته شده می‌تواند مورد استفاده دانشجویان کارشناسی پرستاری، داوطلبان آزمون کارشناسی ارشد پرستاری، کاردانی بهداشت خانواده، میسارزه با بیماری‌ها و دانشجویان مختلف جامعه نیز قرار بگیرد تا آگاهی‌های لازم را در زمینه‌های اصول بهداشت و سلامت روان و ابعاد آن بدست آورند.

برخود واجب می‌دانم تلاش‌های بی‌شائبه جناب آقای دکتر احمد سیف ریاست محترم دانشگاه سبک دکترا احمد شاهسواران معاونت محترم پژوهش و فناوری واحد و جناب آقای حسام بیار بر نشریات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد که امکان نشر اثر حاضر را فراهم نمودند، بزرگ قدر دانی نمایم.

امید است این کار کوچک گامی به سوی توسعه علمی و رفع نیاز دانشجویان گرامی باشد.

رویا ترکاشوند

فهرست مطالب

فصل ۱: سلامت و بهداشت روان	۱۸
مقدمه	۱۸
تعریف سلامت روان	۱۸
مفاهیم اساسی در بهداشت روانی	۲۰
فصل ۲: روانپرستاری	۲۴
روانپرستاری و اهداف آن	۲۴
هدف پرستاری از همراه روانی	۲۴
دوره‌های آموزش روانپرستاری	۲۵
نقش‌های مختلف روانپرستار در مراکز بهداشتی درمانی و جامعه	۲۵
اعضای تیم درمان	۲۶
نقش پرستار در درمان بیماران روانی	۲۶
نقش روانپرستار در جامعه	۲۶
نقش روانپرستار در پیشگیری و بازتوانی	۲۷
مراقبت‌های غیر مستقیم	۲۸
سطوح پیشگیری	۲۹
فصل ۳: تاریخچه بهداشت روان، روانپرستاری و مراکز روانپزشکی	۳۴
تاریخچه روانپرستاری در جهان	۳۴
تاریخچه روانپرستاری در ایران	۳۵
تاریخچه تأسیس مراکز روانپزشکی در ایران و جهان	۳۵
بیمارستان روانی به عنوان یک محیط درمان	۳۸
طرز تفکر و برخورد کارکنان	۳۸
اصول اخلاقی کارکنان	۳۸
ویژگی‌های یک مرکز روانپزشکی از نظر ساختار فیزیکی	۳۹
ویژگی‌های محیط درمانی	۳۹
فصل ۴: انسان، نیازها و توانایی‌هایش	۴۲
انسان، نیازها و توانایی‌هایش	۴۲

۴۲	اهمیت و نقش نیازها در شخصیت انسان
۴۳	رفتار
۴۴	نیازهای اساسی انسان
۴۸	نظریه‌های رشد و تکامل
۴۹	نظریه رشد روانی - جنسی فروید
۵۱	دوره‌های تکامل هوش (پیاژه) (نظریه روانی - هوشی)
۵۲	رویکرد دانش اندوژی
۵۳	رویکرد اجتماعی - فرهنگی
۵۴	نظریه رشد روانی - اجتماعی اریکسون

فصل ۵: خود

۶۶	مفهوم خود و خویشتن و خصوصیات افراد با احساس ارزشمندی
۶۷	نقش انسان
۶۷	نقش انسان
۶۸	اجزاء ساختار خود
۶۸	خود ایده آل
۶۹	عزت نفس
۶۹	عملکرد نقش
۷۰	هویت شخصی
۷۰	اعتماد به نفس
۷۰	شخصیت سالم
۷۱	خویشتن و خویشتن داری
۷۲	سیستم ارزشی
۷۲	نیاز به احساس ارزشمندی (خود پنداره مثبت)
۷۳	مشخصه احساس خود ارزشمندی
۷۳	خصوصیات افراد با ارزشمندی پایین
۷۴	خصوصیات افراد با ارزشمندی کاذب بالا (خود بزرگ بینی)

فصل ۶: ارتباط

۷۶	ارتباط
۷۹	هدف از برقراری ارتباط با مددجویان
۹۰	مهارت‌های شنیداری در ارتباط درمانی
۹۱	تکنیک‌های ارتباط درمانی

فصل ۷: مصاحبه با بیمار روانی و معاینه وضعیت روانی

۱۰۸	مصاحبه
۱۰۸	ویژگی‌های مصاحبه
۱۱۳	معاینه وضعیت روانی

فصل ۸: نشانه‌های شایع در اختلالات روانی

۱۱۸	نشانه‌های شایع در اختلالات روانی
۱۱۸	دستگاه هیجانی
۱۱۹	تلقین
۱۲۰	پاسخ‌های سازشی در اضطراب
۱۲۱	اختلالات حرکتی
۱۲۱	دستگاه حرکتی
۱۲۲	اختلالات شایع دیگر
۱۲۲	توهم
۱۲۲	تصور
۱۲۲	تفکر
۱۲۳	اختلالات تفکر
۱۲۴	حالات مرضی اختلال فکر
۱۲۵	انواع هذیان
۱۲۶	تفکر وسواسی
۱۲۶	حافظه
۱۲۶	انواع حافظه
۱۲۶	اختلالات حافظه
۱۲۷	اختلالات روانی - حرکتی
۱۲۸	اختلالات خواب
۱۲۸	دستگاه رفتاری
۱۲۸	اختلالات رفتاری
۱۲۹	اختلالات کلامی
۱۳۰	هوشیاری
۱۳۰	سطوح هوشیاری

فصل ۹: نقش مذهب الهی در پیشگیری و درمان بیماری‌های روانی

۱۳۲	نقش مذهب الهی در پیشگیری و درمان بیماری‌های روانی
-----	---

قرآن و بهداشت روان	۱۳۳
اهمیت سلامت روانی از دیدگاه اسلام	۱۳۳
نقش دعا در بهداشت روان	۱۳۴
نقش نماز در بهداشت روان	۱۳۵
پرستار و باورهای مذهبی بیماران	۱۳۶
فصل ۱۰: استرس	

استرس	۱۳۸
عوامل ایجاد استرس (استرسور)	۱۴۳
علائم استرس	۱۴۵
عوامل مؤثر در واکنش به استرس	۱۴۶
تأثیر استرس بر ادراک	۱۴۷
تأثیر استرس بر ارگانیزم	۱۴۷
روشنایی‌های شش‌گانه و سازش با استرس	۱۴۷
اندازه‌گیری استرس	۱۴۸
مراقبت‌ها و درمان پرستاری	۱۴۹
اجرا	۱۵۲
ارزشیابی	۱۵۲
فصل ۱۱: بحران	

بحران	۱۵۶
انواع بحران	۱۵۶
مراحل مبارزه یا روبرویی با بحران	۱۵۷
روش‌های مداخله در بحران	۱۵۸
شهرنشینی و مسأله بهداشت روانی	۱۵۸
فصل ۱۲: فرآیند سازگاری	

فرآیند سازگاری	۱۶۲
مکانیسم سندرم عمومی سازگاری	۱۶۲
سندرم عمومی سازگاری	۱۶۳
سندرم موضعی سازگاری	۱۶۴
عوامل مؤثر در سازگاری	۱۶۴
ابعاد سازگاری	۱۶۴
مکانیسم‌های دفاعی فرد	۱۶۵

۱۶۶	 خصوصیات مکانیسم‌های دفاعی
	فصل ۱۳: علل و عوامل اختلالات روانی
۱۷۰	 علل اختلالات روانی
۱۷۰	 طبقه‌بندی علل بیماری‌های روانی
۱۷۲	 تئوری سایکوزنیک - سوماتوزنیک
	فصل ۱۴: مهارت‌های زندگی
۱۷۶	 مقدمه
۱۷۷	 آموزش مهارت‌های اجتماعی
۱۷۷	 آموزش مقابله با اضطراب
۱۷۸	 آموزش با سردگی
۱۷۹	 آموزش مقابله با خشم
۱۸۰	 نحوه کنش با خشم
	ضمیمه ۱: واژه‌شناسی اختلالات روانی
۱۸۱	 واژه‌شناسی
۱۸۲	 خطاهای شایع پرستار در ارائه درمانی (تکنیک‌های غیردرمانی)
۱۸۳	 علائم و نشانه‌های اختلالات روانی
۱۸۴	 اختلال حرکتی
۱۸۹	 اختلال تکلم
۱۸۹	 اختلالات درک
۱۹۰	 اختلالات حافظه
	ضمیمه ۲: فهرست منابع